

# ■ Mine privilegier

Basert på «Mine privilegier» fra Skeiv Ungdom, Riv Gjerdene! Et normkritisk metode-materiell for antidiskriminerende arbeid. Tilgjengelig via: <https://skeivungdom.no/brosjyrer> (Hentet 12.08.2021)

## ● LÆRINGSMÅL

- **Reflektere over egne privilegier og hva en kan gjøre for at alle skal ha de samme mulighetene.**

**TIDSBRUK:** 45 minutter

**ANTALL DELTAKERE:** Max 30 stk

**NØDVENDIG UTSTYR:**

- Utskrifter av privilegium-lista. Et eksemplar til hver deltaker.

## ● FREMGANGSMÅTE

### INTRODUKSJON

Spør deltakerne: Hva er et privilegium? Har dere noen eksempler?

Å ha et privilegium kan bety å ha en fordel eller et fortrinn sammenlignet med andre. Vi kan også tenke på det som «fravær av en type vanskeligheter».

Å ha et privilegium er ikke det samme som å ha et perfekt liv, men det betyr at man slipper en viss type bekymringer, problemer eller negative opplevelser.

I denne øvelsen skal vi bli litt bedre kjent med våre egne privilegier, og prøve å finne ut av hva vi kan gjøre for at alle skal ha de samme mulighetene.

### HOVEDDEL

Del ut privilegielista og be deltakerne om å fylle den ut i stillhet på egenhånd. Gi deltakerne litt tid til å fylle ut lista.

Be deltakerne sette seg sammen i grupper på 3–4 og diskutere:

- Hvordan var det å fylle ut lista?
- Var det noe som overrasket dere?
- Var det noen privilegier du ikke var bevisst på at du hadde?

Be gruppene dele hva de snakket om. Fortsett samtalen i plenum.

### TIPS!

Det er ikke sikkert at man er klar over privilegiene man har, og da er det lett å ta det for gitt at andre har det likens. Da kan det hende at vi er med på å skape og videreføre forskjellene gjennom våre egne handlinger og måte å snakke på, uten at vi er klar over det. Første steg for å endre på dette er å bli bevisst sine egne privilegier, og å lytte til erfaringene fra de av oss som ikke har de samme privilegiene.

### TIPS!

Les gjerne opp hvert punkt på lista høyt før deltakerne fyller den ut, og be deltakerne si i fra om det er noe de ikke forstår eller om noe er vanskelig.

### PASS PÅ!

Informert om at ingen skal se på hverandres liste, og man behøver ikke fortelle noen andre om hva man har skrevet. Alle bestemmer selv hva de ønsker og ikke ønsker å dele.

## AVSLUTTENDE REFLEKSJON

### Spørsmål til refleksjon:

- Hvorfor tror dere vi gjorde denne øvelsen?
- Hvorfor bør vi være bevisst privilegiene våre?
- Hva gjør det med oss om vi har veldig mange privilegier som vi ikke er bevisst?
- Hva gjør det med oss om vi ofte blir påminnet om at vi er annerledes enn det som blir sett på som «normalt»?
- Om vi ikke er bevisst privilegiene våre, kan det påvirke måten vi møter andre som ikke har de samme privilegiene som oss selv?
- Kom dere til å tenke på noen andre privilegier som ikke sto på lista, men som kunne ha vært der?
- Er det en sammenheng mellom privilegier og rettigheter? (Her kan det være relevant å snakke om at selv om alle har de samme rettighetene på papiret, så er det ikke bestandig at man har de samme rettighetene i praksis)
- Er det en sammenheng mellom privilegier og fordommer?
- Hva kan vi gjøre for at alle, uavhengig av privilegier, skal bli behandlet like bra og få de samme mulighetene? Hva kan hver enkelt av oss gjøre? Hva kan politikere/de som bestemmer gjøre?
- Har du lært noe av denne øvelsen, som du kan få bruk for i hverdagen din?

### ØNSKER DU Å KNYTTE ØVELSEN TIL 22. JULI?

Denne øvelsen kan knyttes til 22. juli på ulike måter, avhengig av hvilke temaer som kommer opp i samtalen.

En mulighet er å samtale om hvordan mange overlevende fra terrorangrepene 22. juli 2011 fortsatt sliter med traumer, og om at dette påvirker dem i hverdagen. Det er ikke alltid lett å vite hva andre har vært igjennom og hva de bærer med seg. Hvordan kan vi møte hverandre på en god måte? Hvordan kan vi bidra til et samfunn som tar vare på alle?

# PRIVILIGIELISTE

– Kopier opp denne lista og del den ut

## Privilegier

Sett ✓ foran privilegiene du har

- Jeg kan lese denne lista.
- Jeg har ikke problem med å komme meg opp trapper.
- Det språket jeg snakker hjemme er det samme som vi snakker på skolen.
- Jeg kan høre hva som blir sagt når en person snakker i en folkemengde.
- Jeg har aldri blitt spurt private spørsmål om operasjoner.
- Jeg har aldri måttet forklare min seksuelle orientering (for eksempel, jeg er homofil eller bifil).
- Jeg har aldri sovet på gata.
- Jeg har aldri blitt stilt spørsmålet: «Men hvilket land er du egentlig fra?».
- Foreldrene mine eller jeg eier huset/leiligheten/hybelen jeg bor i.
- Jeg kan gå hjem når det er mørkt uten å være redd.
- Høytidene som er viktige for meg er markert med rødt i kalenderen.
- Nye mennesker jeg møter bruker riktig pronomen (han/hun/hen) om meg.
- Jeg har aldri vært flau eller redd for å snakke med andre om hvordan jeg har det hjemme.
- Jeg har aldri opplevd at folk forklarer sinnet mitt eller engasjementet mitt som pms eller mensen.
- Jeg kan gå forbi en politibetjent uten å være redd for å bli stoppet.
- Jeg blir ikke fortalt at jeg ikke må gråte eller vise følelser fordi jeg er gutt.
- Foreldrene mine har høyere utdanning (har studert på universitet eller høyskole).
- Jeg kan snakke med myndighetene (kommunen, fylket, staten) uten tolk/uten at noen oversetter
- Jeg har aldri opplevd et terrorangrep.
- Jeg har fått lære om min egen kultur og mitt folks historie på skolen.
- Foreldrene mine har trygg jobb og får lønn hver måned.
- Jeg er ikke redd for at navnet mitt gjør det vanskelig å få jobb.
- Stoler med armlener er ikke problematiske for meg.
- Stoler uten armlener er ikke problematiske for meg.
- Jeg har hatt gratis tilgang på den medisinske behandlingen jeg har hatt behov for.
- Jeg har aldri blitt tilbudt penger for sex uten å ønske det.
- Jeg har aldri blitt fortalt at jeg er på feil toalett, i feil garderobe eller i feil avdeling i klesbutikken.
- Jeg får hjelp til leksene mine om jeg trenger det.
- Jeg har aldri i løpet av de siste par årene blitt fortalt at «dette forstår du når du blir eldre» eller «du endrer nok mening når du blir eldre».
- Jeg har aldri hatt behov for psykisk helsehjelp.
- Jeg har vært på ferie i utlandet flere ganger.
- Jeg har aldri fått høre hjemme at vi ikke har råd til noe.
- Jeg har aldri måttet tilrettelegge dagen min for å unngå for mye fysisk smerte.
- Jeg har aldri blitt nektet inngang på et utested eller på bakgrunn av etnisitet, aksent, kjønnsuttrykk eller funksjonsevne.
- Jeg har aldri fått høre at etnisiteten min/kulturen min ikke har noen verdi, og har aldri følt et behov for å skjule den.